

**ПРА НАВУКОВА-АРГАНІЗАЦЫЙНУЮ ДЗЕЙНАСЦЬ
ПРЭЗІДЫУМА АКАДЭМІІ АГРАРНЫХ НАВУК
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ У 1993 ГОДЗЕ**

Прэзідыум Акадэміі аграрных навук у 1993 г. працаваў у цесным кантакце з Мінсельгасхарчам Рэспублікі Беларусь, іншымі дзяржаўнымі структурамі, Акадэміяй навук Беларусі, вышэйшымі навучальнымі ўстановамі.

12 сакавіка 1993 г. быў праведзены Агульны гадавы сход акадэміі, на якім адзначана, што ў рабоце галіновых аддзяленняў і навуковых устаноў акадэміі ёсць істотныя недахопы і нявырашаныя пытанні. У прыватнасці, знізіўся аб'ём фундаментальных і пошукавых прац, слаба распрацоўваюцца і не знаходзяць выкарыстання на практыцы сучасныя метады біятэхналогіі і геннай інжынерыі ў раслінаводстве і жывёлагадоўлі. Шэраг тэмаў мае недастатковыя навуковыя і тэхніка-эканамічныя абгрунтаванні, не разгорнутыя ў неабходным аб'ёме навуковыя даследаванні па лугаводству, вытворчасці кармоў, не створаны механізмы і прававая аснова для рэалізацыі навуковай прадукцыі ў вытворчасці, больш глыбокага развіцця патрабуе супрацоўніцтва паміж навуковымі ўстановамі інжынернага, аграрна-ліснага профілю з навуковымі ўстановамі Акадэміі навук Беларусі, ВНУ рэспублікі. Усе гэтыя пытанні леглі ў аснову работы Прэзідыума акадэміі ў 1993 г.

Разгледзеўшы ў лютым 1993 г. вынікі комплекснай праверкі дзейнасці БелНДІ пладаводства, навукова-вытворчага аб'яднання «Буракі», Прэзідыум адзначыў шэраг істотных недахопаў у іх дзейнасці. Да цяперашняга часу не распрацавана праграма развіцця садаводства ў рэспубліцы, практычна не вядуцца работы па вытворчасці элітнага матэрыялу пладовых і ягадных культур, асобныя даследаванні не ўвязаны з галоўнымі задачамі інстытута, ускрытыя таксама факты парушэння фінансавай дысцыпліны. У НВА «Буракі» зніжаны ўзровень вытворчасці насення цукровых і кармавых буракоў, навуковыя распрацоўкі аб'яднання патрабуюць паглыблення і пашырэння, на недастаткова высокім узроўні працуе вучоны савет аб'яднання, практычна не адпрацаваны эканамічныя адносіны паміж станцыяй і гаспадаркамі, што стрымлівае ўкараненне ў вытворчасць прагрэсіўных тэхналогій і сартоў.

У прынятай пастанове Прэзідыум намеціў мерапрыемствы, накіраваныя на павышэнне эфектыўнасці навуковых даследаванняў, забеспячэнне больш шырокага разгортвання прац па ўкараненні завершаных даследаванняў у практыку сельскагаспадарчай вытворчасці і ўмацаван-

не фінансавай і вытворчай дысцыпліны БелНДІ пладаводства і НВА «Буракі». На пасаду дырэктара Беларускай занальнай станцыі па цукровых бураках і генеральнага дырэктара НВА «Буракі» прызначаны І. С. Татур.

У сувязі з вострым дэфіцытам у рэспубліцы высакаякасных кармоў і паліўна-энергетычных рэсурсаў Прэзідыум акадэміі ў чэрвені справаздачнага года разгледзеў і ўхваліў навукова-тэхнічную праграму «Камбікорм», вызначыў галоўнай арганізацыяй па распрацоўцы праграмы ЦНДІМЭСГ, зацвердзіў акадэміка І. С. Нагорскага навуковым кіраўніком праграмы, намеснікам — д-ра с.-г. навук В. М. Шлапунова і В. М. Галушку. Прэзідыум акадэміі разгледзеў канцэпцыю развіцця энергетыкі аграпрамысловага комплексу Рэспублікі Беларусь да 1995 г. і на перспектыву да 2010 г. і даручыў камісіі пад старшынствам акадэміка М. М. Севярнёва дапрацаваць канцэпцыю і ўнесці паўторна на разгляд. На жаль, мы не маем яе да сучаснага моманту ў канчатковым варыянце.

Надаючы важнае значэнне праблемам навуковага забеспячэння развіцця ветэрынарыі ў рэспубліцы, Прэзідыум прыняў пастанову, якой даручыў Агдзяленню жывёлагадоўлі і ветэрынарыі вызначыць прыярытэтныя накірункі развіцця ветэрынарнай медыцыны, намеціць першачарговыя меры па вырашэнні навуковых задач, накіраваных на поўнае забеспячэнне патрэб жывёлагадоўлі рэспублікі ў ветпрэпаратах і дэзасродках, распрацаваць мерапрыемствы па ўмацаванні і развіцці эксперыментальнай вытворчасці для выканання пастаўленых задач.

Важнае месца ў рабоце Прэзідыума займалі пытанні забеспячэння патрэб рэспублікі сродкамі аховы раслінаў, удасканалення сістэмы насенняводства ў рэспубліцы, умацавання і пашырэння творчых сувязяў навуковых устаноў акадэміі з вышэйшымі навучальнымі ўстановамі і іншымі навуковымі структурамі.

Па матэрыялах, падрыхтаваных Прэзідыумам акадэміі і Галоўным упраўленнем інтэнсіфікацыі раслінаводства і прадуктаў яго перапрацоўкі, на калегіі Мінсельгасхарчу рэспублікі прыняты меры па развіцці ўласнай базы вытворчасці магчымых сродкаў аховы раслінаў у рэспубліцы.

Прэзідыум акадэміі ўзначаліў падрыхтоўку і правядзенне ў 1993 г. навукова-практычнай канферэнцыі «Зямельная рэформа. Праблемы і шляхі яе вырашэння», якая прайшла на базе сельскагаспадарчага калектывнага прадпрыемства «Астрамечава» Брэсцкай вобласці. У адпаведнасці з рашэннем канферэнцыі Прэзідыум акадэміі арганізаваў правядзенне конкурсу па распрацоўцы канцэпцыі аграрнай рэформы ў рэспубліцы.

Па ініцыятыве Прэзідыума ААН з удзелам Экалагічнага саюза Рэспублікі Беларусь было арганізавана аператыўнае вивучэнне вядучымі навукоўцамі і спецыялістамі акадэміі стану і наступстваў паводкі, якая адбылася ў летне-восеньскі перыяд у Брэсцкай і Гомельскай абласцях. На падставе аналізу сітуацыі, якая там стварылася, навукоўцы акадэміі прынялі ўдзел у распрацоўцы мерапрыемстваў па ліквідацыі наступстваў паводкі.

У 1993 г. праводзілася праца па ўдасканаленні сеткі навуковых устаноў акадэміі. Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь прыняў прапановы пра ліквідацыю Усесаюзнага навукова-даследчага і тэхналагічнага інстытута мантажу, эксплуатацыі і рамонту машын і абсталявання жывёлагадоўчых і птушкагадоўчых фермаў, Беларускага філіяла УНДІ тэхніка-эканамічных даследаванняў і інфармацыі і Рэспубліканскага інфармацыйна-вылічальнага цэнтра і стварэнне на іх базях адпаведна БелНДІ энергетыкі і электрыфікацыі АПК і БелНДІ эканомікі і інфармацыі АПК. Работа па гэтым пытанні будзе працягнута і ў бягучым годзе.

Вялікую ўвагу Прэзідыум ААН надаваў пашырэнню і ўмацаванню міжнароднага супрацоўніцтва з акадэміямі і навуковымі арганізацыямі

краін бліжняга і дальняга замежжа. Заключаны дамовы пра навукова-тэхнічнае супрацоўніцтва акадэміі з Міністэрствам сельскагаспадарчых навук Туркменістана, Берлінскай арганізацыяй па сельскай гаспадарцы і харчовых прадуктах. На жаль, ні мы, ні яны да гэтага часу не знайшлі механізма рэалізацыі дасягнутых дамоўленасцей з-за шэрагу аб'ектыўных прычын.

Замежнымі членамі Акадэміі аграрных навук абраныя акадэмікі Расійскай акадэміі сельскагаспадарчых навук А. А. Жучэнка, Г. А. Раманенка, акадэмік Польскай акадэміі навук С. Завадзкі, акадэмік Украінскай акадэміі аграрных навук А. А. Созінаў, дырэктар Інстытута селекцыі і акліматызацыі раслінаў Рэспублікі Польшча Х. Е. Чэмбар.

У 1993 г. члены ААН ажыццяўлялі навуковае кіраванне і прымалі непасрэдны ўдзел у вырашэнні найважнейшых праблем, вызначаных рэспубліканскай навукова-тэхнічнай праграмай «Агракомплекс». Найбольш важныя вынікі навуковай дзейнасці членаў акадэміі і кіруемых імі навуковых калектываў знайшлі адлюстраванне ва ўступнай прамове прэзідэнта акадэміі.

У справаздачным годзе пад кіраўніцтвам членаў акадэміі выканана і абаронена 5 доктарскіх і 9 кандыдацкіх дысертацый. У сучасны момант над доктарскімі дысертацыямі працуюць 8 навукоўцаў, над кандыдацкімі — 64 аспіранты і саіскальнікі. З ліку абароненых прац дактароў навук падрыхтавалі акадэмікі В. С. Антанюк, І. С. Нагорскі, С. Г. Скарапанаў і члены-карэспандэнты І. М. Карпуць, У. І. Шляхтуноў. Кожны па 1 чалавеку. Кандыдатаў навук падрыхтавалі акадэмікі І. С. Нагорскі, С. І. Назараў — па 1 чал., У. П. Самсонаў — 2 чал., члены-карэспандэнты У. Р. Іванюк, М. А. Кавалёў, В. А. Шаршуноў — па 1 чал., І. П. Шайко — 2 чал.

Вялікая праца прароблена членамі акадэміі па публікацыі і прапагандзе навуковых дасягненняў. Акадэмікам С. Г. Скарапанавым апублікавана 12 артыкулаў, зроблена 11 дакладаў і выступленняў, пад яго рэдакцыяй выдадзены 1 манаграфія і матэрыялы сесіі акадэміі «Шляхі пераходу Рэспублікі Беларусь на самазабеспячэнне збожжам»; акадэмікам І. С. Нагорскім апублікаваны ў сааўтарстве кніга «Механізацыя працэсаў хімізацыі і экалогія» аб'ёмам 14,7 друк. аркуша і 2 навуковыя артыкулы; акадэмікам М. М. Севярнёвым падрыхтавана да публікацыі манаграфія «Энергазберагальныя тэхналогіі ў сельскай гаспадарцы» аб'ёмам 13 друк. аркушаў, апублікаваны 3 навуковыя артыкулы; акадэмікам С. І. Назаравым выдадзены ў сааўтарстве з членам-карэспандэнтам В. А. Шаршуновым 1 навучальны дапаможнік для ВНУ аб'ёмам 15,5 друк. аркуша і падрыхтавана да выдання ў 1994 г. манаграфія «Механізацыя ўборкі і перапрацоўкі насення кармавых культур» аб'ёмам 22 друк. аркушы; акадэмікам В. С. Антанюком апублікаваны метадычны дапаможнік для ВНУ і 5 навуковых артыкулаў; па 8 навуковых артыкулаў апублікавалі акадэмікі У. П. Самсонаў і М. І. Смяян.

Актыўна працавалі ў гэтым накірунку члены-карэспандэнты акадэміі Л. С. Герасімовіч, С. І. Грыб, У. Р. Іванюк, І. М. Карпуць, А. В. Караткевіч, І. П. Шайко, М. М. Андросік, М. А. Кавалёў, Ф. У. Мірачыцкі, С. Г. Шарэцкі, В. А. Шаршуноў, У. І. Шляхтуноў. Усяго ў справаздачным годзе членамі акадэміі апублікавана 11 манаграфій, 4 вучэбныя дапаможнікі для ВНУ і больш за 125 артыкулаў у навуковых часопісах і перыядычным друку, зроблены шэраг выступленняў па рэспубліканскім радыё і тэлебачанні.

У справаздачным годзе праведзены шэраг канферэнцый па актуальных навуковых праблемах развіцця галін аграпрамысловага комплексу. Інфармацыя пра гэта змешчана ў матэрыялах, якія ёсць у членаў акадэміі.

У справаздачным годзе члены Прэзідыума наведалі шэраг навуковых устаноў і арганізацый, азнаёміліся з іх дзейнасцю і вынікамі пра-

цы, аказалі дапамогу ў арганізацыі правядзення даследаванняў, наладжванні творчых сувязяў з іншымі арганізацыямі.

Усяго ў 1993 г. было праведзена 16 пасяджэнняў Прэзідыума, на якіх разгледжаны 42 пытанні, якія датычацца розных галін дзейнасці Акадэміі аграрных навук.

У парадку кантролю Прэзідыум разгледзеў ход выканання плана работы і ўласных рашэнняў, прынятых у 1993 г. Прэзідыум адзначыў не-своечасовае прадстаўленне і недастаткова якасную падрыхтоўку асобных матэрыялаў, якія ўносяцца на разгляд, звярнуў увагу на ўзмацненне кантролю за своечасовасцю і якасцю прадстаўляемых на разгляд Прэзідыума акадэміі матэрыялаў і выкананнем прынятых пастаноў. На жаль, гэтыя факты паўтараюцца і ў гэтым годзе. Просьба да ўсіх членаў акадэміі, кіраўнікоў навуковых устаноў павысіць адказнасць выканаўцаў за падрыхтоўку матэрыялаў для разгляду на Прэзідыуме акадэміі.